

DIRVA

Nr. 108

Rugsėjis-Sept. 23, 1963

Cleveland, Ohio

JALTOS POLITIKOS GAIVINIMAS

MASKVOS SUTARTIS YRA PIRMAS ŽINGSNIS GRĮŽTANT PRIE JALTOS POLITIKOS, KURIA BUVO SIEKIAMA ĮVESTI KIEK PASTOVESNĘ VISO PASAULIO SANTVARKĄ BENDRADARBIAUJANT SU SOVIETAIS. — TOKS NORAS APVERČIA AUKŠTYN KOJOM JAV POLITIKĄ, KURI NUSIVYLUSI SOVIETŲ ELGESIU, SIEKĖ MAŽESNIO IDEALO — ŠIAURĖS ATLANTO UNIJOŠ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Rugsėjo 9 d. Dirvoje rašydamas apie Maskvos sutartį ir Lietuvą tarp kitko pastebėjau: "J.F. Kennedy, atrodo, baigia įgyvendinti Roosevelto idealą -- paversti Sovietų Sąjungą savo partneriu."

(Iš to sekė ir logiška išvada: "Jei tai įvyks, Lietuvos užgrobito nepripažinimas bus tik greitai ištrinamas anachronizmas.")

Rugsėjo 24 d. National Review prof. James Burnham teigia:

"Maskvos sutartis išreiškia atgaivinimą Jaltos strategijos, kuri niekada nebuvo visai pašalinta iš JAV politikos mišinio: strategijos, kuri siekia sovietų-amerikiečių susitarimo (su Britanija sekančia iš paskos), kaip raktą į pakenčiamą pasaulio santvarką."

Kaip žinia, Rooseveltui nepasisekė įgyvendinti savo idealo. Iš tų pastangų gimė tik neveiksmingos Jungtinės Tautos. Antra, žymiai realesnė tų pastangų išdava buvo sovietų imperijos išsiplėtimas. Toks, kad Rooseveltui įpėdiniui turėjo organizuoti dar nepagrobto laisvojo pasaulio apsigimimą. Taip gimė NATO, SEATO ir CENTO. Toliaus logišku

siekiu liko politinė ir ūkinė visos šiaurinio Atlanto erdvės vienybė. Bet, nepaisant kai kurių žygių ta kryptimi, prie tos vienybės nebuvo priartėta. Iš dalies dėl europiečių, bet didėle dalimi ir dėl amerikiečių kaltės. Atlanto uni-jai likus svajonėse, Jaltos strategijos ar politikos mintis vėl turėjo atgimti. Kaip Burnhamas teigia, ji niekada nebuvo galutinai palaidota, nepaisant visų Stalino padarytų "kiaulyščių". Prezidentas to atgaivinimo labai troško, nes, irgi anot to paties Burnhamo, visa jo užsienio politika buvo vienas nepasisekimas. "Laimėjimu" reiklia laikyti tik Maskvos sutartį, kuri gali reikšti pirmą žingsnį atgal į Jaltą.

Paliekant ateičiai klausimą, ar tas noras nepasibaigs tik Stalino laimėjimo pasikartojimu, tenka pastebėti, kad tokio bendradarbiavimo noras faktinai yra kaltas už JAV nepasisekimus, nes likusios pasaulio valstybės, atitinkamai prisitaikiusios prie Washingtono-Maskvos konflikto, dabar turi rasti patogiasias sau pozicijas Washingtonui su Maskva susidraugavus!

Žinia, JAV atsiskaičiusios nuo

įsiviešpatavimo visame pasaulyje minties, turi vesti lanksčią politiką, kuri dažnai veda prie prieštaravimų. Imkime, pavyzdžiui, kad ir tą patį Vietnamą, apie kurį plačiau rašiau praeitame numeryje.

Kai Japonija kapituliavo, amerikiečiai labai nenorėjo, kad prancūzai grįžtų į buvusią savo koloniją, bet vėliau sutiko ir net kiek rėmė. Kai prancūzai vis tik nepajėgė apsidirbti su komunistiniais partizanais ir Ženevoje prasidėjo derybos, prezidentas Eisenhoweris ir jo Valstybės Sekretorius John Foster Dulles nenorėjo jose dalyvauti, nes jos vedė prie to krašto padalinimo Korėjos pavyzdžiu, ką, be abejo, galima aiškinti komunistų laimėjimu ir daline Vakarų, įskaitant ir JAV, kapituliacija. Tačiau tuo laiku buvęs Prancūzijos premjeras Pierre Mendes-France maldavo amerikiečius dalyvauti Ženevos derybose, nes be jų dalyvavimo jis būtų priverstas padaryti daugiau nuolaidų negu reikėtų. Washingtonas pasiuntė pasekretorių Walter Bedell Smith į Ženevą.

JAV parašas po ta sutartimi galų gale privėdė prie aktualaus to pasaulio kampo gynimo ne tik doleriais, bet savo piliečių gyvybėmis, tačiau kai tik Jaltos vaiduoklis pasirodė susitarime dėl Laos, kuris nebuvo pasidalintas, bet atiduotas valdyti "troikai" iš dešiniųjų, neutralistų ir komunistų, visos Azijos ir Afrikos valdovai nutarė, kad jie daugiau pelnys nepasirinkdami aiškiai Washingtoną ar Maskvą, bet tarp jų laviruodami. Nepaisant to, kad Laose susitarimas nebuvo vykdomas iš komunistų pusės, Maskvos sutartis buvo tolimesnis Jaltos politikos atgaivinimas, kas savaime aišku, sukėlė dar didesnį sąmyšį ištikimų JAV sąjungininkų tarpe.

DAINŲ ŠVENTĖS INFORMACIJA

Dainų Šventės repertuaro komisija, į kurią įeina: prof. K. V. Banaitis, prof. J. Žilėvičius, Vl. Baltrušaitis, M. Cibas, J. Čižauskas, Alg. Kačanauskas, M. Liubarskis, V. Mamaitis, A. Visminas ir K. Vasiliauskas, š.m. rugsėjo mėn. 3 d. buvo susirinkę pirmam posėdžiui, kuriame pasiskirstė pareigos ir aptarė Dainų Šventės repertuarą. Repertuaro komisijos pirmininku išrinktas Alg. Kačanauskas ir sekr. V. Mamaitis. Netrukus repertuaras bus paskelbtas spaudoje ir tuoj pat atiduotas spausdinimui. Visiems užsiregistravusiems chorams repertuaras bus išsiuntinėtas nemokamai.

Kai kurių chorų adresai Dainų Šventės k-tui nebuvo žinomi, to-

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės naujoji valdyba. Sėdi iš kairės: sekretorė Milda Lenkauskienė, pirmininkas Juozas J. Bachunas, egzekutyvinis vicepirmininkas Stasys Barzdukas, Stovi vicepirmininkas informacijos ir jaunimo reikalams inž. Vytautas Kamantas, vicepirmininkas švietimo reikalams muzikas Alfonsas Mikulskis, vicepirmininkas visuomeniniams reikalams inž. Algirdas Nasvytis, išdėtininkas Julius Staniškis.

TŪKSTANTIS DOLERIŲ VILTIES DRAUGIJAI

E. ČEKIENĖ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Rytų Apygardos suvažiavime, kuris įvyko rugsėjo 15 d., Nidos vieloje, gražiam Atlanto pakrastyje, Asbury Park, N.J. į Vilties draugiją įstojo 10 šimtininkų.

ALTS-gos Rytų Apygarda, pirmininkaujama Albino Trečioko, sekmingai veikia jau keletą metų ir tradicija virtę jos suvažiavimai įvyksta kiekvieną rudenį rugsėjo mėn. pradžioje, į kuriuos atvyksta kasmet vis daugiau Apygardai priklausančių skyrių narių ir svečių.

Šiemet jis buvo itin gausus, darbingas ir gyvas. Suvažiavimą atidarė Apygardos pirmininkas A. Trečiokas, pakviesdamas M. Klimą sekretorium ir J. Sirusą padaryti pareitų metų Apygardos veiklos apžvalgą, paskaityti protokolą.

Pagrindiniu posėdžio kalbėtoju buvo pakviestas ALTS pirmininkas Vytautas Abraitis, kuris padarė išsamų pranešimą iš S-gos veiklos, ateities darbų, rūpesčių bei užsimojimų, pažymėdamas, jog mūsų planai bus įgyvendinti tik visų Sąjungos narių glaudaus bendradarbiavimo ir pastangų dėka, įtraukiant į darbą jaunąsias jėgas.

Pranešime buvo prisimintas S-gos Seimas St. Louis, Mo., kurs buvo itin gausus atstovų skaičium ir aplamai, gerai organizuotas vietos skyriaus. Be to, V. Abraitis pranešė apie A. Smetonos monografijos spausdinimo reikalus, pabrėždamas, kad Sąjungos Centro Valdyba padėjo visas pastangas, kad veikalas galimai greičiau iš spaudos pasirodytų.

Po Sąjungos pirmininko ir Apygardos valdybos pranešimų vyko dël ne visiems chorams buvo išsiuntinėti atskiri kvietimai dalyvauti Dainų Šventėje. Komitetas prašo spaudoje tilpusį bendrą kvietimą skaityti oficialiu chorams kvietimu dalyvauti Dainų Šventėje. (md)

Be to, vaišių metu žodį tarė ALT Sąjungos pirmininkas Vytautas Abraitis, atkreipdamas dėmesį, jog Rytų Apygardos suvažiavimai pasižymi nuoširdžiu naujųjų ir senųjų ateivių bend-

gyvos diskusijos, daugiausia dėmesio skyrusios Apygardos statuto projekto sudarymui. Nutarta, kad Apygardos valdyba artimiausiu laiku projektą prisiųs Centro Valdybai patvirtinti.

Antanas Senikas, ALTS vicep. išdalino skyriams naujai atspausdintus, su Seime patvirtintais pakeitimais bei papildymais, Sąjungos įstatus.

Apygardos valdybos pirmininku vėl išrinktas A. Trečiokas ir visa valdyba sutiko pasilikti, kol bus patvirtintas Apygardos statusas.

Po darbo posėdžio, l val. buvo iškilmingi pietūs, kuriuose dalyvavo apie šimtą žmonių. Vilnius Bražėnas, iš Stamford, Conn. skaitė labai įdomią ir kruopščiai paruoštą paskaitą tema: Amerikiečių prieškomunistiniai sąjūdžiai ir mes.

Prelegentas vykusiai surinkęs prieškomunistinę medžiagą, citatomis pagrįsdamas pabrėžė komunistų nepaprastą agresyvumą ir Vakarų pasyvumą, priedamas išvados, kad prieškomunistinė veikla Amerikoje, vis dėlto, yra labai stipriai organizuota ir mes taip pat turėtume kuo aktyviausiai į ją jungtis, kad Lietuvos laisvinimo klausimą galėtume laikyti gyvu tarptautine prasme, o ne tik Vasario 16 dienos proga.

V. Bražėnas pabrėžė, kad mūsų draugai negali būti tie, kurie drįsta prašyti taikaus sugyvenimo, keogzistencijos su tėvynės pavergėju, kad neužsidarytume siaurame veiklos getto, kad geriau, jei laisvinimo darbą dirbtų du, trys organai besivaržydami, negu vienas merdėdamas, kad moterys skirtų daugiau dėmesio lietuviškai veiklai, be kurių iniciatyvos ir jaunimą sunkiau įtraukti. O iki šiol mūsų moterys per daug pasyviai laikosi, užakcentavo V. Bražėnas.

Be to, vaišių metu žodį tarė ALT Sąjungos pirmininkas Vytautas Abraitis, atkreipdamas dėmesį, jog Rytų Apygardos suvažiavimai pasižymi nuoširdžiu naujųjų ir senųjų ateivių bend-

radarbiavimu, kurie tautinį darbą pradėjo šiame krašte dar mums tebesant laisvoji tėvynė ir kurie dėjo visas pastangas, kad mes galėtume čia atvykti ir tęsti jų darbus.

Pirmininkas iškėlė Sąjungos ir jos pavienių narių dalyvavimo bendrinėse lietuvių organizacijose didelę reikšmę, kartu pažymėdamas, kad dėlto neturėtų nukentėti savos organizacijos reikalai ir joje einamos pareigos. Aktyvus ir pareigingas, S-gos narys bus pavyzdingas atstovas ir bendrinėse org-se.

Jis pasidžiaugė, kad Sąjungos nariai gausiai parėmė A. Smetonos monografijos išleidimą garbės prenumeratomis, prenumeratomis ir aukomis, kas įgalino Sąjungos Valdybą šį didį užsimojimą įgyvendinti. Beto, V. Abraitis kvietė remti Dirvą, didinant savo įnašus į Vilties Draugiją, ar naujai įstojant.

E. Čekienė, LNF pirmininkė, savo žodyje, be aktyvaus dalyvavimo Sąjungos darbuose kvietė remti Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, dėkojo ten buvusiems LNF atstovams: K. Trečiokui iš Newark, N.J., J. Česoniui ir Dideliui iš Philadelphijos. Apyg. pirm. A. Trečioką kaip nenuilstantį Tautinės Sąjungos darbuotoją ir ilgamečių pavyzdinį jos reprezentantą kitose lietuvių organizacijose pasveikino jo 70 metų amžiaus ir 50 metų visuomeninės veiklos sukakęji proga, įteikdama simbolinę dovaną LNF išleista Laisvės Kovų Dainų knygą.

Žodį tarti buvo pakviestas ir vienas iš vyriausių S-gos veikėjų, jau prieš porą metų atšventęs savo 80-įjį gimtadienį, J. Kralikauskas, kuris priminė, jog jis dėl savo amžiaus nesijaučia senesniu už naujuosius ateivius, todėl nuo pat jaunystės dienų toj veikloje aktyviai reikišiasi, tiek darbu tiek lėšomis paremia ir ateity remia.

Be to, žodį tarė vyresniosios kartos atstovė lela Mikolainienė, ilgamečio buvusio Vienybės redaktoriaus našlė, Kazanauskienė, D. Klinga, Purnas ir kt.

Baigiant buvo pakviestas tarti žodį ALTS-gos Centro Valdybos vicepirmininkas Antanas Senikas, kuris tarp kitko kalbėjo: "Šiame suvažiavime mes turėjom progos išklausyti turininių pranešimų iš Tautinės Sąjungos veiklos, gražių užsimojimų ir pageidavimų ateičiai. Kad geri norai lydimi gražių žodžių neliktų be atgarsio, aš siūlau nedelsiant juos įgyvendinti realybėje. Kviečiu tuojau stoti į Vilties draugiją nariais įnešant po 100 dolerių."

Pirmasis sutiko J. Kralikauskas, D. Klinga, Jagela, Kašuba, Mačiulaitis, J. Sirusas, E. Trečiokienė, K. Trečiokas, J. Valiūšaitis ir Philadelphijos skyrius. Kitą kartą apie šimtininkus bus plačiau.

Visi svečiai buvo labai patenkinti vilos šeimininkų P.C. Mačiulių skoningai ir gausiai paruoštomis vaišėmis. Ponių Amerikiečių ir Trečiokių pastangomis buvo išleistas laimėjimui turtingas krepšys, kurį laimėjo V. Alksninis.

Šiandien ir rytoj

KREMLIUS labai nepatenkintas estų laikysena. Sovietai konstatuoja, kad visose šakose marksistinė ideologija stipriai paliešta buržuazinio nacionalizmo, kas labai lėtina Estijos rusinimą.

Estijos mokslo akademijos pirmininkas Eichfeld, neaiškios kilmės rusas kuris dedasi estu, apdovanotas keturiais Lenino ordenais, krašte besireiškias aršiausiu politiniu agitatoriumi, skundžiasi dėl estų studentų indiferentiškumo studijuojant marksizmą. Jis kaltina aukštesniųjų mokyklų mokytojus, kad jie neužtenkamai iškiepjo jaunuosiuose leninizmo ir proletarizmo ideologiją, bet priešingai savo dėstyme labiau išreiškia buržuazinį nacionalizmą. Gi Estijos kompartijos sekretorius Ivan Gustanovič Kaibin, Rusijoje gimęs ir estiškai kalbąs tipelis, apdovanotas dviem Lenino ordenais, aiškiai prisipažino, kad Estijoje esančios grupės, kurios skleidžia prieš vyriausybę nihilistinę politiką. Tų žmonių vienintelis tikslas esąs atstatyti buržuazinį režimą ir skleisti prieškomunistinę ideologiją. Į savo pusę jie stengiasi patraukti jaunimą nukreipdami nuo Lenino dogmų, grąiuna ekonominę santvarką spekuliacijomis, papirkinėjimais ir aikvojimu valstybinio turto... Pasak Kaibin, tos priešsovietinės grupės skleidžia krašte nacionalistines idėjas, klaidina žmones apie tautų sugyvenimą ir šmeižia Sovietiją.

Pesimizmas jaučiamas ir komjaunuolių sekretoriaus Pavlovo kalboje, kuris iš Maskvos buvo atsiųstas į Tartu atstatyti tvarką komunistinėje ideologijoje... Jis konstatavo, kad studentų marksistinis ideologinis išsilavinimas kritęs ir auga sovietams priešingas nacionalizmas. Jis kaltino profesorius indiferentiškumu dėstant marksizmą.

Estų "perauklėjimas" neduoda lauktų rezultatų ne dėl to, kad estai mėgsta buržuazinį gyvenimą, kaip aiškina sovietai, bet dėl to, kad jie gali dabartinį režimą palyginti su prieškariniu, kada jie buvo laisvi ir mato, jog marksizmas nieko gero nedavė ir negali duoti.

Net ir estų komunistai nerodo jokios iniciatyvos. Jie tik pildo be jokio entuziazmo Kremliaus įsakymus, negalėdami parodyti savo kūrybos.

Tokia padėtis viešpatuoja ir pas kitus Kremliaus satelitus. Gyventojai pamatė, kad jokie komunistų pažadai nebuvo tesėti ir tikisi vieną dieną atgauti laisvę, kurią raudonasis okupantas iš jų atėmė.

★

Į TELŠIUS atostogų grįžo Jurgutis, atliekęs karinę tarnybą sovietų armijoje už Uralo... Tėvas, seniai nematęs sūnaus, klausinėja, ką jis daro kariuomenėje visą dieną.

-- Mes šaudome į taikinius, -- aiškina jaunasis Jurgutis, -- kad geriau galėtume apginti mūsų socialistinius užkariavimus.

-- Nuo ko jūs norite apginti?

-- Aišku, nuo amerikiečių!

-- Ar jie tikrai nori atimti iš jūsų tas žemes?

-- Taip, bet mes ginsim iki paskutinio kraujo lašo...

-- Aš manau, kad to nereikės. Kai jie pamatys, kad jūs ginate, patys pasitrauks!...

(vg)

- Pradėk nuo švelnesnio likerio!...

ITALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Iš Pranešimų Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimui Toronte

Italijos Lietuvių Bendruomenė įsisteigė 1952, XII, 7, įsisteindama netrukus Italijos valdžios įstaigose. Prieš PL Bendruomenės įkūrimą Italijos lietuviai buvo susibūrę nuo 1926, II, 15 į "Lithuania" draugiją, kurios ILB yra tęsinys.

Italijos Lietuvių Bendruomenės uždaviniai yra: tautinės kultūros išsaugojimas, ugdymas ir sklaidymas, visokeriopa tarpusavio parama bei Lietuvos ir lietuvių interesų gynimas.

Bendruomenės organai yra renkami pilnateisių narių slapto balsavimu kas treči metai, kurie išrenka Krašto Tarybą iš 9 asmenų ir Kontrolės Komisiją iš 3 asmenų. Taryba savo ruožtu išrenka Krašto Tarybą. Nuo 1952 metų Valdybai pirmininkauja kun. Vincas Mincevičius, vicepirmin. -- dr. kun. Povilas Jatulis, išd. -- dr. prof. kun. Juozas Zaliauskas.

PLB Italijos Krašto Tarybos Prezidiumo sąstatai: pirm. -- Mgr. Vytautas Balčiūnas, vicepirmin. -- prof. dr. Zenonas Ivinskis, sekr. -- kun. Kazimieras Dobrovolskis.

ILB neturi jokių padalinių. Šiaurinėje Italijoje, kur randasi didesnis skaičius lietuvių, yra Krašto Valdybos Įgaliotinis, paprastai TT Salaziečių vedamos Lietuvių Berniukų Gimnazijos direktorius, šiuo metu kun. Stasys Petraitis SDB.

Italijos lietuvių bendras jau nusistovėjęs skaičius yra apie 200, įskaitant ir nepilnamečius. Iš jų tik mažą dalį yra atvykę prieš II-jį Pasaulinį Karą. Beveik visi dar yra Lietuvos piliečiai.

Italijos lietuviai visi priklauso Bendruomenei. Jie moka solidarumo mokestį 600 lirų arba vieną dolerį 1 metus. Bendrai paėmus 90 procentų atlieka visas savo pareigas einančias iš priklausymo Italijos Lietuvių Bendruomenei.

PLB Italijos Krašto Valdyba neturi jokių kitų pajamų. Valdybos nariai visą darbą atlieka iš pasišventimo. Ruošiant didesnius minėjimus Krašto Valdyba kreipiasi į Italijos ir kitų kraštų lietuvių prašydama paramos.

Rūpintis visais šalpos reikalais PLB Italijos Krašto Valdyba yra pavadusi BALF'o Įgaliotiniui dr. kun. J. Vaišnorai, MIC.

Šiuo metu Italijoje randasi 187 lietuviai, kurie skirstosi šiaip:

1) dviasišiai: 22 kunigai pasauliečiai; 16 kunigų vienuolių; 10 se-

selių vienuolių; 5 broliukai vienuoliai; 8 klierikai pasauliečiai; 2 klierikai vienuoliai; viso 63 dviasišiai;

2) pasauliečiai: 16 vyrų; 32 moterys; vaikai 76. Viso 124 pasauliečiai. Vaikų didžioji dauguma randasi TT Salaziečių vedamoje gimnazijoje Castelnuovo Don Bosco.

Bendruomenės veikla vystosi dviem kryptimis: svetimųjų ir savųjų tarpe. Svetimųjų tarpe stengiamasi žitūti, kad nebūtų pažeisti Lietuvos ir lietuvių interesai, kad Italijos visuomenė būtų informuota apie lietuvių tautos laisvės kovas, jos valią būti laisva ir nepriklausoma, apie padėtį okupuotame krašte, kad italai būtų supažindinti su lietuvių tautos kultūra, istorija, literatūra ir kad būtų įgyta kiek galint daugiau Lietuvai draugų. Tu tikslu Bendruomenė ruošia Lietuvos Nepriklausomybės, deportacijų ir kitus minėjimus, paskaitas, pamaldas, parodas, koncertus ir tt.

Toki paruošimai sutraukia daug rinktinės publikos: kardinolų, arkivyskupų, vyskupų, ministrų, ambasadorių, senatorių, deputatų, veikėjų, rašytojų, žurnalistų, radijų ir televizijos reporterių.

Visa eilė pasirodymų, pamaldų ir kt. yra darniai ruošiami kartu su italų bei lietuvių organizacijomis ir institucijomis.

Italijos vyriausybė ir valdžios įstaigos skaitosi su Bendruomene oficialiai. Pasėkoje to, Bendruomenė išgavo pareiškimą, kad Italijos vyriausybė nepripažįsta Lietuvos prijungimo prie Sovietų Sąjungos; išrūpino oficialų Lietuvos pasų pripažinimą ir jų vizavimą (vėliau tokį pat traktavimą išrūpino Latvijos ir Estijos piliečiams); išrūpino kad viena Romos aikštė būtų pavadinta Lietuvos vardu; intervenavo daug kartų pas Italijos Švietimo Ministerį lietuvių studentų reikalais; padarė žygių pas Vidaus Reikalų ministerį ir kitus atsakingus asmenis, kad nebūtų išleistas Suslovas, lietuvių deportacijų vykdytojas 1944-1945 m. To viso pasėkoje Suslovui buvo atšaukta įvažiavimo viza; darė žygių Vatikano Valstybės Sekretariate ir Vatikano Radijo direktoijai, kad būtų padauginta lietuviškų transliacijų skaičius; darė visus galimus žygius, kad nebūtų uždaryta Lietuvos Pasistuntinė prie Šv. Sosto; padarė žygių, kad būtų sulaukytas lietuviškų transliacijų uždary-

mas per Romos radiją ir t.t.

Bendruomenės Valdyba be to intervenavo įvairiomis progomis pas atsakingus spaudos asmenis dėl klaidingų žinių apie Lietuvą skelbimo; pasiuntė visą eilę memorandumų ir informacijų apie Lietuvą, kur tik buvo jaučiamas reikalas; pasiuntė įvairiomis progomis visą eilę telegramų ir raštų Jo Šventenybei Popiežiui, Respublikos Prezidentui, Ministeriui Pirmininkui ir kitiems politikams bei aukštiems pareigūnams Lietuvos ir lietuvių interese; atstovavo Lietuvą ir lietuvių įvairiuose kultūriniuose bei politiniuose kongresuose; pasikeitė švenčių progomis sveikinimais su Italijos Vyriausybės nariais bei kitais įtakingais asmenimis, dviasišiais, politikais, visuomenininkais.

Valdyba neretai buvo konsultuojama kai kuriais klausimais Aukštojo Komisaro Pabėgėliams Italijos Užsienų ir Vidaus Reikalų ministerijų bei įvairių organizacijų.

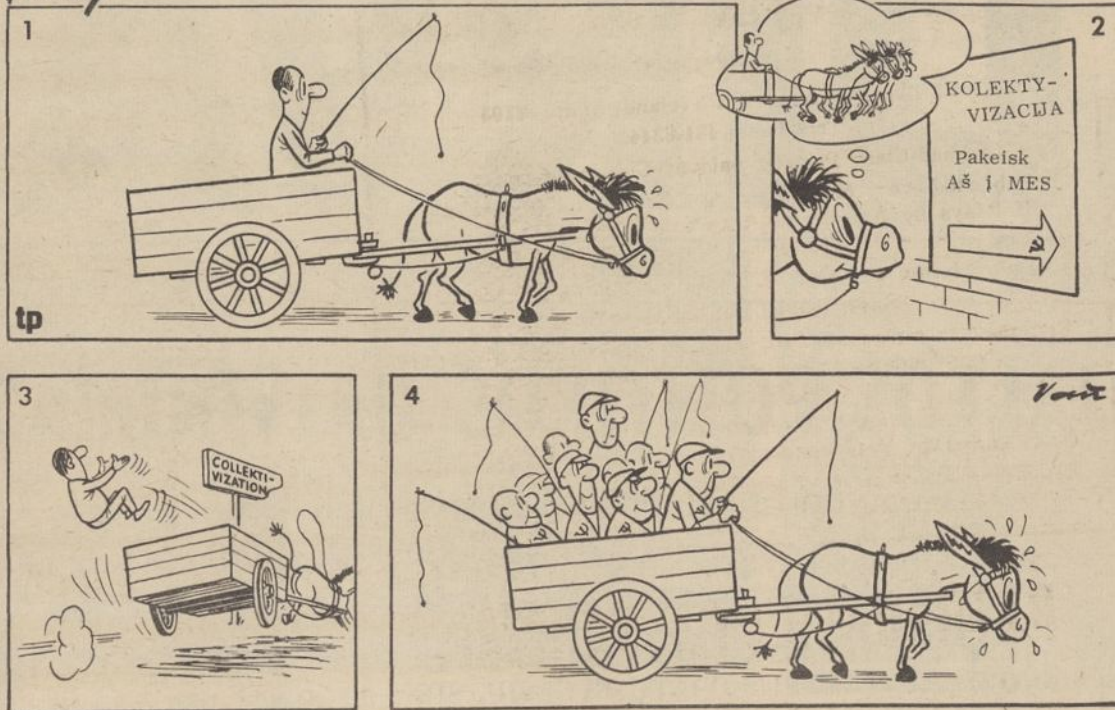
Savųjų tarpe valdyba glaudžiai bendradarbiauja su Lietuvos Atstovybe prie Šv. Sosto, Šv. Kazimiero Kolegija, Salaziečių Gimnazija, TT Marijonų Kolegija, BALF'o Įgaliotiniui, Romos ir Vatikano lietuviškųjų transliacijų vadovybėmis bei kitomis institucijomis ir asmenimis. Nuoširdus, sklandus bendradarbiavimas vyksta su VLIK'u ir kitų Kraštų Valdybomis.

Valdyba parėmė visais galimais būdais TT Salaziečių organizuojamas vasaros stovyklas Europos lietuvių vaikams ir Europos studentų ateitininkų stovyklą Dolomituose; prisidėjo prie kitų lietuviškų institucijų bei organizacijų paruošimų. Organizavo PLB Europos Kraštų Pirminkų suvažiavimą 1957 m. Valdyba yra pagelbėjusi daugeliui lietuvių vizų gavimo reikalais, atvykimu į Italiją, apsiostojimu, emigracijos reikalais, pilietybės gavimo reikalais, pensijų reikalais, šalpos problemomis ir kt. Beto yra suruošusi eilę paskaitų, koncertų, pobūvių ir tt.

Dėka lietuvių vieningumo, darbštumo, kultūringos laikysenos, Lietuvių Bendruomenė Italijoje šiandien yra iš labiausiai gerbiamų ir vertinamų.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Pinky

ŠYPSENOS

-- Mano būsimasis vyras turės būti turtingas, gražus, elegantiškas, malonus ir linksmas...

-- Neturėk tokių didelių pretenzijų, dukrele, -- raminama motina, -- nes kitaip reikės ilgai laukti, ir tavo būsimasis turės dar būti drąsus, kad galėtų apsivesti su sena mergina!

-- Prieš vedybas tu man sakei, kad aš esu vienintelė moteris iš šimto. Dabar atrodė, kad tu visiškai užmiršai!

-- Visai ne, brangioji, tik aš negaliu užmiršti ir kitų 99!

-- Algį, pasakyk man, kiek dabar turi metų asmuo gimęs 1930 metais?

-- Prieš apskaičiuodamas norėčiau žinoti, ar tas asmuo yra vyras ar moteris!

-- Jūsų vargonai šiandien ypatingai gerai skambėjo. Ar juos taisėte? -- klausia parapijietė vargonininkė.

-- Ne, tik mūsų choro sopranas šiandien negiedėjo...

-- Šianakt sapnavau baisų sapną, -- sako atsibudusi žmona. -- Išivaizduok buvau krautuvėje, kur buvo pilna gražių skrybėlių, bet neradau nė vieno veidrodžio.

Prie durų skambina, Mr. Smith atidaro duris ir mato savo dukterį ašarose:

-- Mano vyras brutalus ir aš grįžtu pas mamą!

-- Per vėlai, dukrele, tavo motina grįžo pas savo motiną...

-- Aš skaičiau straipsnį apie kapitalą ir darbą, bet negaliu suprasti. Gal galėtumėte paaiškinti.

-- Mielai. Prileiskime jūs man paskolinate 100 dolerių, kas reiškia kapitalą. Bet jei norėsite pinigų atgauti, bus darbas...

Teisėjas: -- Liudininke, kiek jums metų?

Liudininkė: -- 30 metų ir keleta mėnesių...

Teisėjas: -- Kiek tiksliai bus tie "keli mėnesiai"?

Liudininkė: -- 144.

Išgaliojo naujas patarnavimo būdas, užsakant dovanas, gamintas Sov. Sąjungoje

REMDAMASI SUTARTIMI, SUDARYTA SU

V. O. VNIEŠPOSYLTORGU

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

PRIIMA APMOKĖTŲ DOVANŲ UŽSAKYMUS

JOSŲ GIMINĖMS, GYV. LIETUVOJE.

• Jūs čia apmokate visą dovanų kainą.
• Pristatoma laike 5-70 dienų.

AUTOMOBILIAI
ŠALDYTUVAI
DULKIŲ SIURBLIAI
SIUVAMOS MASINOS

SKALBIAMOS MASINOS
TELEVIZIJOS
DVIRAČIAI
SIMTŲ DAIKTŲ
PASIRINKIMAS

Dėl smulkių informacijų ir katalogo kreipkitės į pagrindinį skyrių:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y.
Tel CI 5-7905.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karius, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE, Four Roses 86 proof Str. Burb. Whiskey 5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas 5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška 5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
6. METAXA, Graikų brandy, 90 proof 5th \$5.75
7. VAT 69 SCOTCH Whiskey 5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine 5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,

R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PATRAUKLŲ PAVYZDŽIAI

Kai ALT S-gos Seime, St. Louis mieste, dr. Juozas Bartkus pareiškė pakelias savo įnašą Vilties draugijai iki 500 dol., kai jis Korpi Neo-Lithuania suvažiavime padovanojo keturiems korporantams po 25 dol. Įnašą tai pačiai draugijai, tai nebuvo tuščias ir garbės siekią pinigų mėtymas, o tik pavyzdys (kaip pats buv. Vilties d-jos pirmininkas dr. J. Bartkus pareiškė), kurį turėtų pasekti platesnis veiksmas.

Aišku, tokiems veiksams žmonės išjudinti dažniausia neužtenka nei vieno gražaus pavyzdžio, nei vienos dienos darbo. Tuo labiau, kai puikiai žinome, kad daugelį mūsų tautiečių yra užkėrę šio kontinento sloga, kuri verčia galvoti, kad "somebody is taking care of things".

Kad ALT S-gos nariai būtų užsikrėtę ta sloga, būtų netelsinga tvirtinti. Per trumpą laiką buvo atlikta keleta bandymų, kurie parodė, kad mūsų Sąjungos, skyrių vadovybės ir nariai gyvai reaguoja į kiekvieną užsimojimą, jei jis tik yra vertas dėmesio ir talkai prašomų pastangų.

Šią vasarą Vilties leidykla išsiuntinėjo skyriams savo išleistą knygą, Vinco Ramono Daikininkas Rauba novelių rinkinį. Iki šiol jau atsiskaitė: ALT S-gos Chicagos, Richmond Hill, N.Y., Racine, E. St. Louis, Omahos, Los Angeles, Worcesterio, Newarko, Philadelphia ir Waterbury skyriai. Šis bandymas buvo ypatingai svarbus, nes jis parodė, kad S-gos nariai domisi lietuviška knyga, o leidykla turi tam tikrą bazę ir atramą knygų leidimui toliau plėsti ir jį vystyti.

Ypatingai reikšmingos ir davusios gražių rezultatų pasirodė ALT S-gos vicepirmininko Ant. Seniko pastangos ką tik įvykusiame S-gos Rytų Apygardos suvažiavime, pasiekusios 1,000 dol. Įnašų Vilties d-jai. Visa tai dar kartą rodo, kad idėjos žmonės, susipietę vienon organizacijon, gali parodyti vieningo darbo vaisių, kurie reikalingi tolimesniam ty darbų išlaikymui ir vystymui.

Ateina pranešimai iš skyrių rodo, kad vasaros poilsio metas eina prie galo. Ateina visuomeninė darbymetė, kurioje nemano atsilikti ir ALT S-ga. Toje darbymetėje iki šiol būdavo pasimetama parengimų ruošime, ant kelnų lipime kitoms organizacijoms ir ne visuomet tikslingame lėšų paskirstyme pabaigusių metų. Visi šie reikalai buvo išgyventi St. Louis Seime ir po to dar ne kartą ALT S-gos pirmininko V. Abraščio buvo pastebėta, kad ALT S-gos narių dalyvavimas bendrinėse organizacijose vyksta plačiu mastu, kartais net su skriauda pačiai S-gai, tačiau to dalyvavimo ir toliau nebus vengiama. Kai dėl materialinės skriaudos ALT S-gai ir jai artimoms organizacijoms, dažnai vertėtų sustoti ir pagalvoti, ar bent kartą kuri bendrinė organizacija yra talkindusi ALT S-gai.

Visuomeniniame gyvenime visuomet atsiranda reikalų, kuriuose reikės bendrų visų lietuvių pastangų ir paramos. Nuo tos paramos ALT S-ga ir toliau nenusigrįš. Tik toji parama turės būti geriau apgalvota ir paremta didesniu tikslingumu ir didesniu atsižvelgimu į savuosius reikalus. O savųjų reikalų tarpe šiuo metu aktualiausia sudaryti reikiamą kiekį lėšų Prezidento Antano Smetonos monografijos leidimo išlaidoms padengti ir visomis pastangomis plėsti Vilties draugijos narių ir Dirvos prenumeratorių skaičių.

Šitie uždaviniai nėra nei vieno žmogaus, nei vienos valdybos reikalas. Čia yra pirmaeiliai reikalai, į kuriuos visi bendraminčiai ir privaltų nukreipti tolimesni ateities darbų planai. (J.Č.)

VIENAŠALIŠKA INFORMACIJA

Dr. Griniaus viešnagės Amerikoje ir Kanadoje atsiminimai, J. Bačiūno išleistis, bostoniečių tarpe sukėlė nemažą ginčų. Atsiminimuose apie Bostono autorius yra gavęs vienašališkas informacijas, kurios labai sėdruogiškai atrodo. Doktoras būtų geriau padaręs jei ir iš kito lagerio gavęs informaciją.

Vaidas visai kitaip atrodytų, žiūrint iš Vokietijos per Anglijos lietuvių laikraščio puslapius.

I. V., Boston

JŪRŲ SKAUTAI, JŪRŲ ŠAULIAI IR LIETUVOS PAJŪRIS

Man, išgyvenusiam prie Baltijos jūros ir Kuršių marių Klaipėdoje virš 11 metų, malonu skaičiuoti spaudoje apie sekmingą jūrų skautų veiklą čia tremtyje (Chicagijoje, Detroite, Bostone ir kt.) nes tai primena man mūsų draugius budžius Klaipėdoje.

Taip pat labai apsidžiaugiau,

kai iš spaudos sužinojau, kad Chicagijoje įsteigtas jūros mylėtojų -- Jūros šaulių būrys.

Šitas svarbus įvykis vėl priminė man Klaipėdos šaulių rinktinę, kuriai man teko eilę metų vadovauti, mūsų jūros šaulius ir jų nemažą jachtą "Šaulys".

Tai buvo mūsų veržlaus jaunimo pirmieji žygiai į jūrą, mes pradėjome daugiau įdomausi Baltijos jūra, o per tai ir karštai ją pamilome.

Jaunimas ir senimas tą didelę meilę prie jūros atsivežė su savim, tai liudija veiklą jūrų skautai ir neseniai naujai Chicagijoje įsteigtas jūrų šaulių būrys. Tai yra mūsų budžių ir jūros šaulių pradėto Klaipėdoje darbo tęsimas.

Tad šia proga kreipiuos į jus, mieli jūrų skautai ir jūrų šauliai, o taipogi į jūsų organizacijas bei komitetus su šiuo kvietimu: palaikykite ryšius su mūsų gražiuoju Lietuvos pajūriu. O tai galima padaryti per laikraštį "Lietuvos Pajūris", į jį užsisakant, taip pat jame savo korespondencijas, straipsnius. Tai nebrangus, bet įdomus, gausiai iliustruotas laikraštis, sumanai redaguojamas idealisto, pasižventėlio mažlietuvio A. Lymanito. Patogumų dėlei talpinu čia ir adresą: "Lietuvos Pajūris", 5260 10th Ave, Rsmr., Montreal 36, P. Q. Canada. Kaina \$1.00 metams. Garbės prenumeratora \$5.00. Iš-eina 4 kartus metuose.

Ta pačia proga kviečiu ir visus kitus tautiečius, ypač gyvenusius Klaipėdos krašte, tą laik-

Ilustracija "Pupos pasakai" iš spausdinamos dail. Pauliaus Augiaus monografijos.

LIETUVIŲ KŪRYBA MARKSIZMO ŠEŠĖLYJE

VYT. ALSEIKA

Dirvos korespondentas

V. Vokietijoje

Kultūrinė kūryba Lietuvoje vyksta, bet ją žlugdo gyvenimo apraiškų indoktrinavimas ir gyvenimo tiesos nebuvimas -- šiais žodžiais kūrybą pavergtę Lietuvoje apibūdino Vokietijoje vykusios Studijų Savaitės vienoje pačių svarbiausių paskaitų Švedijoje gyvenęs ir lietuvių kalbą dėstęs Juozas Lingis. Kai kurios jo mintys įdomios ir platesnei visuomenei, nors prelegentas nebuvo palietęs dar kai kurių sričių kūrybos, ar ją palietė tik prabėgomis (literatūra, teatras, filmas ir kt.). Kokie tad būdingesni tos Lietuvoje vykdomos kūrybos bruožai?

Toje kūryboje randame tris laikotarpius: pirmasis įgulį Stalino mirties (1953), antrasis laikytinas atlydžio periodu ir paskutinis -- iki šių dienų. Jeigu ligi Stalino mirties kūrybos laikotarpis buvo liesas (buvo daugiau sovietinių rašytojų knygų), jei tuo metu tik nusilenkęs Stalinui išdrįsdavo padėti kurį nors lituanistinį klausimą, jei tuo laikotarpiu buvo pasirodę daug vertimų, nors ir buvo vienas kitas žyvelystelėjimas (pvz. puošniai išleista Pirmoji Liet. Knyga), tai laikotarpyje po Stalino mirties kūrėjai Lietuvoje parodė daugiau drąsos. Pradėjo reikštis ir naujoji karta, nors esama pasirodžiusių, šalia tikrai menkaverčių ir keletas naudingų veikalų.

Lingis savo paskaitoje daugiau lietė istorijos, etnografijos, proistorės barus ir, pvz., istorijos tyrinėjimų srityje jis ypatingai išskėlė istoriko prof. Jablonskio vardą. Svarbūs jo redaguoti trys Istorijos šaltinių tomai (be antrojo, kuris nebuvo pasirodęs). Jablonskio ranka jaučiama ir kituose darbuose. Įdomus įvykis su LTSR Istorija -- kai jos pirmasis tomas buvo pasirodęs 1958 m., tai antrasis tepasirodęs vos 1963 m. Esama žinių, kad vienas istorijos redaktorių buvęs gerokai išbirtas už... nacionalistines nuotaikas.

Archeologijos srityje Lietuvoje daugiau dirbama praktikoje, atliekami kasinėjimai ir kai kurie jų neblogai. O teoriniai veikalai pasirodo retai arba gerokai pavėlavę. Pvz. Kulikauskų "Lietuvių archeologijos bruožai" jau būvę senokai paruošti, gi pasirodę vos 1961 m. ir net nedrįsta paminėti 1938 m. Lietuvoje išleisto to pobūdžio prof. Puzino darbo, o juk Puzinas laikytinas

rašytį užsiprenumeruoti ir jį paremti ir tuomi parodysite savo negežančią meilę savo žavingajam Lietuvos pajūriui.

Baigdamas linkiu jūrų skautams ir jūrų šauliams visuomet gero vėjo!

R. Liormonas
Rochester, N.Y.

dainiui -- 37 pusl., Grybui -- 152 pusl., Kalpokui -- 175 pusl.

Lietuvos kūrėjai verčiami kurti iš komunistinių pozicijų, tačiau gali paklausti tie patys lietuviški kūrėjai rašytojai Lietuvoje: kokios kūrybos jūs galite sulaukti iš apimtusios mūzos?

Lietuvos kūrėjų ir kitų kultūros darbuotojų bei pedagogų tarpe vyko ir tebevyksta nepasitenkinimas tautai svetimais partiniais reikalavimais. Ne veltui savo metu iš pedagoginio instituto buvo pašalinta doc. Lukšienė, iš Vilniaus universiteto Bulavas, o pastaruoju metu kelis kartus buvo smarkiai sukritikuoti rašytojai Lankauskas su Baltrušiu.

Vis dėlto komunistinio perauklėjimo lavina slenka savo keliu. Jei per 4 semestrus universitete išeinama 140 teorinių ir 80 praktinių marksizmo dalykų, tai negali nepalikti be pėdsakų. Vidurinėsios mūšų kūrėjų, mokslininkų kartos uždavinys ir sunkus ir pats atsakingiausias. Ji verčiama viską tempti ant bolševikinio kurpalio, tačiau privačiai jai tenka uždavinys savo auklėtinius įvesti į tikrąsias nuo komunistinių smulkų apvalytas vėžes. Tokių privačiai besimokančių tėra nedaug, o didžiajai jauniosios kartos daliai tenka jau būti marksizmo šešėlyje. Siekiama, kad komunistinė doktrina tą kartą perauklėtų. Žinoma, nelengvas uždavinys dabartinio režimo sąlygose išsikvoti kūrybinę laisvę, tad susidaro vaizdas, kad daugis verčiau norėtų likti "politiniai apolitiškais" žmonėmis. Vis storesnis doktrinos padas kūrėjus slėgs vis labiau, tačiau, būklime tikri, visatsiras tokie, kurie dė pastangų to pado išvengt.

Negalime užmerkti akis ir į tai, kad atsirast norinčių ir suniekinėti nepr. Lietuvos laikotarpį, bet atsirast ir išimčių. Taip pat žinoma, kad rusinimo procesas Lietuvoje vyksta savaime. Esama taktikos, kad žmonės patys rusėtų ir čia panaudojama įvairios priemonės. Jau viskas pradeda pažinkti graždanka... Ir tas rusinimo procesas, kaip matyti iš radio ar teatro bei kitų sričių, vis labiau plečiamas.

Kaip žinoma, išsivijoj žvelgti į Lietuvoje buvusią ir tebevykstančią kūrybą? Nieku būdu negalima teigti, kad kas sukurta esą -- niekaip. Reikalinga objektyvi kritika, reikia sugebėti atskirti pelus nuo grūdų ir stengtis, kad būna reikalingas, kaip būna šaltinių, tai atitesti ir nudoktrinuoti neteisingus, kreivus, melagingus teiginius, spredimus ar išvadas. Išsivijoj turi būti gvildenamos tos kūrybos sritys, kurios Lietuvoje daugiau nutylimos. Juk taip svarbu, kad Vakaruose galime kurti be jokių partijos aspektų, tik pasiskliaudami savo protu ir savo širdimis!

J. Lingio paskaita buvo suklusi ir gyvas diskusijas. Pagei-

Spaudoje
pasidairius

DEMOKRATIJA IR UŽSIENIO POLITIKA

Naujienos rugsėjo 18 d. rašo: "Matote, ko p. Meškauskas pa-geidauja: jis nori, kad Amerikoje nebūtų demokratinio režimo".

Tokią išvadą to laikraščio "apžvalgininkas" pasidarė iš mano sakinių:

"Demokratinio režimo politiko prakeikimas glūdi tame, kad jis turi skaitytis su "vox populi", nors kartais tas tautos balsas suformuluojamas devynių metų mergaitės."

Turiu pastebėti, kad tokio nesąžiningo ir blogos valios skaitytojo, kaip Naujienų "apžvalgininkas", seniai neesu turėjęs. Jei jam svarbu mano asmeninė nuomonė, skubu paaiškinti, kad demokratija man yra pati tobuliausia žmonių valdymosi forma, tačiau turinti galvoje žmonių netobulumą -- ir joje yra trūkumų.

Jei N. apžvalgininkas būtų sąžiningas, jis paminėtų, kad tą devynių metų mergaitės nuomonę įtraukė - "Congressional Record" Pennsylvania demokratų senatorius Clark kaip argumentą už Maskvos sutartį! Mano nuomone toks žygis labai ryškiai įrodo demokratijos trūkumus. Juk konstitucijos autoriai, reikalaudami, kad tokios sutartys kaip dabar Maskvos, būtų ratifikuojamos dviejų trečdalių balsų dauguma, norėjo apsaugoti nuo rizikingų arba nepakankamai apgalvotų žygių. Tačiau labai klystumė manydami, kad dabar visas šimtas senatorių dvi savaites iš visų pusių apsvartė tą sutartį. Iš tikro vadinamos diskusijos vedamos tuščioje salėje, dažnai tik kokiems keturiems senatoriams esant. Ir kalba jie ne savo kolegoms įtikinti, bet namie esantiems rinkikams patikti. Toks, pvz. Dirksenas (Ill. Rep.) taip nusėkėjo:

"Jaunas JAV prezidentas šią sutartį vadina pirmuoju žingsniu. Aš noriu žengti tą žingsnį p. Prezidentė. Aš neesu jaunas (Jam 67 m. V.M.). Mano amžiaus žmonės kiek galvoja apie gyvenimo prasmę. Man nepatiktų, jei ant mano kapo būtų parašyta: 'Jis žinojo, kas atsitiko Hirošimoje, bet jis nedarė pirmojo žingsnio'."

Jei iš tikro betos sutarties susilauktumėm totalinio karo, niekas Dirksenui paminklo nebepastatys ir niekas nesidomės, kas ten būtų parašyta. Tokia argumentacija negali įtikinti tos sutarties priešininką, bet gali pakelti populiarumą rinkimų tarpe. Čia ir turime visą dvyliapumą. Senatoriaus pareiga yra prižiūrėti JAV užsienio politikos vedimą. Jei jis tą darydamas laikysis savo įsitikinimo, jis gali pasirodyti nepopuliarus savo rinkimų apylinkėje. O rinkėjų dauguma kartais negali nusimantyti užsienio politikoje, ypač tokioje ramioje vietoje kaip Illinois. Kitaip sakant, senatorius, pasisakydamas už tokią politiką, kuri ilgai gali atnešti kraštui naudos, bet kol kas tik pareikalaus naujų aukų, gali netekti savo rinkimų paramos, kurie dažniau vadovauja si jausmais negu sveiku protu. Tai viena, mano nuomonė, iš demokratinio režimo silpnųjų pusių ir ji diskusijų dėl sutarties proga labai paryškėjo.

Vytautas Meškauskas

daut (prof. Maceina), kad išsivijoj buvusią ir tebevykstančią kūrybą? Nieku būdu negalima teigti, kad kas sukurta esą -- niekaip. Reikalinga objektyvi kritika, reikia sugebėti atskirti pelus nuo grūdų ir stengtis, kad būna reikalingas, kaip būna šaltinių, tai atitesti ir nudoktrinuoti neteisingus, kreivus, melagingus teiginius, spredimus ar išvadas. Išsivijoj turi būti gvildenamos tos kūrybos sritys, kurios Lietuvoje daugiau nutylimos. Juk taip svarbu, kad Vakaruose galime kurti be jokių partijos aspektų, tik pasiskliaudami savo protu ir savo širdimis!

NAUJAUSIOS KNYGOS MARIUS KATILISKIS ŠVENTADIENIS UŽ Miesto

Rinktinės novelės iš visos autoriaus kūrybos. Dail. A. Kurausko iliustracijos ir knygos apipavidalinimas. Liuk-susinis išleidimas, kieti apdarai, 355 psl., \$5.00.

SALLY SALMINEN
K A T R Y N A

Išgarsėjęs žvedės romanas iš Baltijos jūros žvejų gyvenimo. Du tomų vienoje knygoje, 565 psl., kieti apdarai, \$5.00.

Abi knygos išleido čikagiškė knygų leidykla Terra. Užsisakykite jas abi ar bet kurią iš jų, kartu pridėdami ir čekį, ir knygos jums bus tuojau prisiųstos paštu.

T E R R A
3237 West 63rd Street, Chicago, Ill., 60629

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS

Lietuvių įmonė registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce.

Cosmos Parcels Express Corp.

3212 S. Halsted St., Chicago, Ill., 60608,
telefonas CA 5-1864

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., tel. WA 5-2737.

Didelis pasirinkimas medžiagų ir kitų siuntiniams tinkamų prekių.

E. ZUKAUSKAS

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUSKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

KAI RUSAI ATEINA

(IŠTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(21)

Julius trenkia kumščius į stalą:

— Baikite pagaliau, po velnių su Churchilliu ir Rooseveltu! Aš dar turiu jums naujienų. Tame transporte, kurį aš pats lydėjau, drauge buvo ir Aasi. Jis miręs.

Vėl užgriuvo tylos šešėliai. Tylūs sėdim ir žiūrime į tamsą.

— Kokių būdu mirė Aasi? — pagaliau paklausiu.

— Jis turėjo silpnus plaučius, tu žinai, Robertai. Pakeliui jam prasiveržė kraujas — nuo to ir mirė. Tik paskyrimo vietoje jo kūnas buvo perduotas enkavedistams.

Dar vienas negyvas. Šį kartą mažasis, jautrusis Aasi. Jau aštuoni iš mūsų klasės krito.

Karelio balsas virpa.

— Sakote, ir Voldi kritęs! Kaip? Iš kur gi žinote?

Aš jam atsakau:

— Aš tikrai žinau, kad King Kong negyvas. Ar gali man nors vieną pasakyti, kas rusų suimtas išliko gyvas? Ką sučiumpa rusai, tas neišlieka. Žūsta lėta ar staigia mirtimi.

★

Prie Jono bažnyčios susitinku Samuelį. Jis pagriebia mane už rankos ir pasitraukia į šalį.

— Turi kiek laiko, Robertai? Noriu tau pasakyti keletą žodžių. Einam pas mane — ten mums niekas nekludys.

— Sutinku, Sammy, nors laiko daug neturiu.

— Žinau, žinau. Bent trumpam.

Alkoholizmas (5)

Dr. Steponas Biežis

Sekmingai kovai su alkoholizmu pirmiausia reikia pažinti patį alkoholiką, suprasti jo tikrąją būklę ir jam padėti visomis galimomis priemonėmis.

Išgilinus į tą problemą, paaiškėja kovos sunkumai, kai tikrosios šio blogio priežastys nežinomos. Iki šiol dar niekas nesugalvojo užtikrinančių pagijimų priemonių. Kiek senas alkoholizmas, tiek senos pastangos jį nugalėti. O vienok ir šiandien jis plačiai paplitęs ir, atrodo, netik nemažėja, bet remiantis esamais duomenimis, vis dar plinta. Vienok iš to nereikėtų daryti išvados, kad kova visiškai pralaimėta ir kad ateityje nebus pasiekiama geresnių ir tikresnių laimėjimų.

Praeityje vartoti įvairūs kovos su alkoholizmu būdai, kurių vieni davė teigiamų pasekmių, gi kiti paveikė net priešingai. Dar netaip seniai buvo manyta, kad vyriausybės išleistais įstatymais, griežtai draudžiančiais prekybą alkoholiu, jis bus visiškai pašalintas iš gyvenimo. Blaivinių organizacijos tikėjo kilniais tikslais ir vertė vyriausybės išleisti griežtus įstatymus. Nors tai ir policinė priemonė, bet jei tikslo tikimasi pasiekti, tai kodėl jų nepavartoti?

Geriausiu šių priemonių pavyzdžiu buvo draudimas parduoti svaiginančius gėrimus JAV t.v. prohibicija. Blaivybės organizacijos ir šiaip jau alkoholinių gėrimų priešinkai lengvai atsiduso, tikėdamasi pasiekti savojo tikslo, nors tuo pačiu metu neturėjo ir skeptikų, nepritariančių policiniam režimui, kaip neatitinkančiam laisvojo žmogaus psichologijai. Netrukus pastarųjų teigimai visiškai pasitvirtino. Pogrindyje atsirado šimtai tūkstančių slaptoalkolio gamintojų, patenkinusių plačiąją rinką. Bežinrint šis biznis praplito, rado protekcijos net policijos viršūnėse ir prohibicijos organuose, kurie buvo specialiai įkurti saugoti įstatymo raidę. Galingas pinigų sūkurys sugundė daugelį aukštųjų pareigūnų laužyti įstatymą ir tuo prisidėti prie alkoholizmo platinimo.

Bendrai, žmonės nerodė pritarimo šiam įstatymui, kurį laužyti ir apeiti laikydavo net savotišku pasididžiavimu. Girtuokliavimas vietoj sumažėjus ir pranykus augo kaip ant mielių. Ir kas blogiau, kad slapta vartas spiritas dažnai būdavo nuodingas, daug žmonių užnuodijęs iki mirties arba rimtai sužalojęs vartotojų sveikatą. Bet žmonės gėrė su pasididžiavimu, galį gauti uždrausto vaisiaus, kuris visuomet yra patrauklus. Atsirado net naujų gėrikų, kurie normaliose sąlygose nei nepagalvotų apie alkoholį. Mat, prohibicijos metu išgerti buvo savotiška garbė ir pasididžiavimas, kai turi iš ko ir gali išgerti.

Netrukus net užkietėję blaiviniai įsitikino, kad prohibicija, kurią buvo praminę garbinguoju eksperimentu, yra visiškai pralaimėjimas ir kad policinurėžimu neįmanoma ne tik blaivybės pasiekti, bet kad jis girtuokliavimą kaip tik dar skatina. Ne kitokių rezultatų gauta ir kituose kraštuose. Užtat kartus patyrimas privertė prohibiciją atšaukti kaip nevykusią priemonę kovai su alkoholizmu.

ŠVELNESNI KOVOS METODAI

Praeityje didžioji pramonė traktuodavo savo darbininkus alkoholikus tikrai šiurkščiai, juos pašalinant iš darbo, kas reikšdavo duonos kasnio atėmimą šeimai ir paties darbininko nustūmimą į dar pražūtingesnį alkoholizmą. Tačiau ilgai tyrimais nustatyta kad toks metodas pramonei neša didelių nuostolių, ypač kai specialistas ar šiaip jau įgudęs darbininkas pavaromas ir tuo pačiu jo šeima atiduodama skurdui. Vėlesniais studijų duomenimis prieita prie kitokios taktikos, būtent, susektas geriantis darbininkas pakviečiamas išsiaiškinimui, kurio metu medicinos personalo žmogus mandagiai ir draugiškai nušviečia gėrimo žalą ir jo pasekmes, jam teikiama atitinkama literatūra pasiskaityti ir patariama nutraukti gėrimą jo ir jo šeimos gerovei. Patyrimas įrodė, kad šioji taktika duoda geresnius rezultatus, iš kurių išplaukia abi pusės nauda: pramonei mažiau nuostolių, o daugelis geriančiųjų darbininkų pasirenka darbą, o ne alkoholį ir su tuo susijusias pasekas. Dabar didžioji pramonė vartoja šį kovos metodą vis plačiau ir sėkmingiau.

Šią ar panašią kovos taktiką priėmė ir įvairios blaivybės organizacijos, atsisakydamos bet kokios prievartos. Taip pat įsikūrė naujos organizacijos, kurios plačiai ir gana sėkmingai veda kovą su alkoholizmu. Kai kurios ligoninės įvedė atskiras klinikas šiam tikslui siekti, atsirado specialios alkoholikams ligoninės, dvasiškija taipgi rimtai susidomėjo panaudodama savo įtaką. Didesni miestai, valstybės ir federalinė viešojo sveikatingumo tarnyba plačiu mastu veda kovą šiai milžiniškai problemai nugalėti. Žodžiu alkoholizmas spaudžiamas ir atakuojamas įvairiais galimais frontais. Tas sprendimas vyksta ne policiniu griežtumu, o švietimo ir išsiaiškinimo būdais, jau duodančiais teigiamų rezultatų, patiesinančių dedamas pastangas.

Alkoholikas dabar priskiriamas tai pačiai kategorijai, kaip ir asmuo susirgęs, pvz., plaučių uždegimu, apendicitu ar kokia kita liga, už kurią neleistina ne kaltinti, ne smerkti. Liga, taigi,

ir alkoholizmas, yra žmogaus nelaimė, iš kurios reikia jam padėti atsipalaiduoti. Bet toji pagalba privalo būti tiksli ir pritaikoma kiekvienam asmeniui, nes vienu bendru receptu nepasieksi tikslo. Kai į alkoholiką kalbama draugiškai, nuoširdžiai ir tokia kalba, kurią jis gali ir pajėgia suprasti, tai labai dažnai jis paklausys ir net pagalbos, kas gali duoti pradžią išsiaiškinimui alkoholizmo reikšmės jo gyvenime. Kai jis taip ima galvoti, tuomet atsiranda galimybė jam apsispręsti, -- gerti ar visiškai nutraukti alkoholio vartojimą. Dar su papildomais padaršinimais ir draugiškais išsiaiškinimais atsiranda galimybė sukelti jame savigarbą ir norą grįžti į sveikųjų tarpą, savo keliu stiprinant valią ir ryžtą to siekti. Tai jau daug laimėta ir konstruktyviai pasitarnauta, nors šiuo momentu ligonis toli gražu dar neišgydytas, o tik pakeltas jo atsparumas. Dar būtina tolimesnių pastangų jo pašalijusiai sveikatai atstatyti.

ŽURNALISTAI POSĖDŽIAVO

Po vasaros atostogų, rugsėjo mėn. 15 d., įvyko lietuvių žurnalistų Chicago skyriaus bendrąsias valdybos ir revizijos komisijos posėdis. Jame dalyvavo: Ant. Gintneris, Ign. Andrašūnas, Alg. Pužauskas, Pr. Šulais ir Vyt. Zalatorius; rev. k-jos nariai: A. Čepulis ir J. Venclova.

Skyriaus pirm. A. Gintneris patiekė svarstyti aktualius ateities veiklos klausimus. Posėdžio metu išryškėjo, kad be visuomeninių, politinių ir socialinių lietuvių gyvenimo apraiškų tyrinėjimo, bei jų aprašinėjimo, reikia daugiau dėmesio atkreipti ir į žurnalistinę stilistiką gerinimo priemones. Kad geriau tą klausimą išryškinti, nuspręsta surengti apie žurnalistinę stilistiką paskaitą. Paskaitą yra pažadėjęs skaityti vienas lituanistas - rašytojas.

Ypač buvo gyvai paliestas kooperatinės idėjos populiarinimo klausimas JAV lietuvių ekonominiame gyvenime. Konkrečiai

kalbant, buvo iškeltas klausimas -- surasti atsakymą į mūsų lietuvių kooperatininkų turimą viziją ir realų sprendimą, ar Amerikos lietuvių gyvenimo sąlygose gali kooperatinė idėja prigyti ir duoti našių vaisių. Sprendžiant šį klausimą turėta galvoje Kanados lietuvių kooperatyvų: "Paramos", "Talkos" ir "Lito" gražūs veiklos rezultatai. Pagal jų kooperatyvų organizacijos pavyzdį apsispręsta pagvildinti panašios veiklos galimybes JAV lietuvių smulkaus kredito organizavimo ir taupymo reikala.

Šiam klausimui išryškinti nutarta surengti kooperatinės idėjos reikalais simpoziumą. Tuo klausimu kviesti pasisakyti savo nuomones žymiųjų Lietuvos kooperacijos veikėjų, ekonomistų ir šiaip žmonių, nusimanančių ir dirbusių šioje srityje.

Nepamiršta taip pat ir kasdieninės skyriaus veiklos bėdų: lėšos, pasilinksminimai ir įvairūs pobūviai. Tiems reikalams tvarkyti išrinkta komisija: A. Gintneris, A. Pužauskas ir Ign. Andrašūnas. (ig.)

SATISFACTION

for you
in a
MORTGAGE loan at
ST. CLAIR SAVINGS

813 EAST 185TH STREET
6235 ST. CLAIR AVENUE
25000 EUCLID AVENUE
26000 LAKE SHORE BLVD.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

gi dabar visuose naikinamuosiuose batalijonuose taip pat žydai, ir tai ne kokie eiliniai, bet vadovai! Prisimink tik Pasternaką, Goldmaną, Klompusą, Goldbergą!

Samuelis kumščiais užsikia ausis.

— Nustok, Robertai! Visa tai aš pats žinau! Yra dar ir daugiau — Joselsonas, Dr. Tuchas, Dr. Gliukmanas, pagaliau šlyfšteininė. Tas tiesa. Bet juk ne visi žydai tokie! Net gi tu pats neseniai pasakei, kad yra ir gerų žydų.

— Taip, Samai. Tą aš pripažįstu. Bet didesnioji mūsų žydų dalis...

Jis vėl sėdasi.

— Tu teisus, Robertai, teisus! Bet galvoju, kad tu, kurie padoriai elgėsi, estai nežudys. Bet kalbu — ne apie estus, o vokiečius! Pasilikusiuji vokiečiai tikrai nepasigailės! Matai — mes tą žinome, ir dėl to traukiamės į Rusiją nors ir nenorėdami. Jeigu tektų tik su estais skaičiuoti, mes pasilikume, bet naciai... Rusai mums duoda lengvatų — net liuksusinius vagonus. Mes galime pasiimti viską, ką norime ir ką galime. Ir pačius baldus. Taip, mes važiuojame į "rojų", nors man tai — viskas po velnių! Tu niekini mane už tai, Robertai, ką?

— Visai ne, Samueli. Tave pilnai suprantu. Net ir tu neturi pasirinkimo!

— Gal tu žinai kokią kitą išeitį?

— Gaila — jokios. Būk laimingas, Samueli. Sudie. — Aš atsitoju.

— Sudie, Robertai. Nežiūrint viso ko mes vistiek liekame draugais, Robertai!

— Taip, Samueli, mes esame draugai.

Prieškambary jis dar mane sulaiko:

— Girdėjai ką apie mūsų draugus — Kiisu, Max, Oskarą ar Riisą?

— Apie Kiisu nieko nežinau. Jeigu jis gyvas tai vokiečių pusėje. Max vadovauja miškuose vienai grupei. Riisa irgi su miško broliais. Oskaras — kritęs.

Prie slenksčio atsiveikiname.
(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Reta viešnia.** Stepono Nasvyčio 80 metų amžiaus sukakties minėjimo proga Clevelande lankėsi p. Jadvyga Tūbelienė, ponios Sofijos Smetonienės sesuo. Ponia Tūbelienė profesoriauja Defense Language Institute Washington. Sausio mėnesio pradžioje ji buvo išvykusi kelionėn po Europą, kur praleido pusę metų, sugrįžusi liepos mėnesį. Paryžiuje, Sorbonnos universitete, praleido tris mėnesius. Romoje išbuvo du mėnesius, gyveno Lituanian viešbutyje. Mėnesį laiką praleido Ispanijoje.

• **Draugės iš Kauno.** Mažonų susitikimą Clevelande

Tautinės srovės veikėjo Stepono Nasvyčio 80 metų amžiaus sukakties pagerbime Clevelande dalyvavo gausūs būrys svečių ir sukaktuvininkas susilaukė daug gražių linkėjimų ir dovanų. Sėdi iš kairės: ALT skyriaus pirm. K. Žiedonis, sukaktuvininkas Steponas Nasvytis, Juzė Nasvytienė, Sofija Smetonienė, Jadvyga Tūbelienė ir muz. Alf. Mikulskis.

Daug prisidėjusios prie lietuvių pasirodymo Tautybių Šventėje Clevelande birutininės I. Jonaitienė, O. Jokūbaitienė, V. Nagevičienė su šiais metais išrinkta iškiliausia piliete Ingrida Stasaitė, V. Plodžinsko nuotrauka

turėjo viešnia iš Australijos solistė G. Vasiliauskienė, susitikus su mūsų vietine dainininke Juzė Kristolaityte-Daugėliene. Mokslu metu joms teko gyventi viename kambaryje Kaune.

• **Solistė Vasiliauskienė** turi paruošus įdomią dainų programą savo koncertui Šv. Jurgio parapijos salėje, šeštadienio vakare, rugsėjo 28. Dainuos lietuvių dainas, italų bei vokiečių kompozitorių žinomų operų arijas.

Iš Australijos atvyko jos akompaniatorė Dorothy Oldham, žymi koncertinė pianistė, kuri skambins solo Čiurlionio ir kitus muzikos kūrinius šiame koncerte.

• **Stepono Nasvyčio 80 metų Sukaktuvių Minėjime** Čiurlionio Ansamblio namuose, rugsėjo 15 d., dalyvavo virš 150 asmenų. Šalia skaitlingos Nasvyčių giminės, atsilankė daug bičiulių bei pažįstamų. Dar energingas ir geroje sveikatoje sukaktuvininkas gavo daug sveikinimų laiškais ir telegramomis. Jų tarpe net ir iš Lietuvos.

Išsamų S. Nasvyčio gyvenimo apibūdinimą padarė p. Stasys Barzdukas ir jo kaip vaistininko veiklą apibūdino prov. K. Mažonas. J. Stempuzis perskaitė agr. Ant. Nasvyčio tai pragai parašytą sukaktuvinę poemą. Meninę programą atliko du jauniausi Nasvyčio anūakai, Julė Nasvytytė ir Vytautas Smetona, j. dainininkė J. Kristolaitytė-Daugėlienė akomponuojant B. Smetonienė ir pianistas A. Kuprevičius.

• **Dr. D. Kesiūnaitė** šiomis dienomis Policlinic ligoninėje, Clevelande, buvo padaryta sunki operacija. Linkime greit pasveikti.

• **Kurie negalėjo įsigyti** bilietus anksčiau į solistės G. Vasiliauskienės koncertą šeštadienio vakarui, rugsėjo 28, taipgi svečiai atvykę į koncertą iš aplinkinių miestų, galės gauti bilietus salėje prie durų tą patį vakarą. Bilietai po \$1.50, \$2.00 ir \$2.50. Jaunimui po \$1.00.

Šv. Jurgio parapijos salė randasi prie Superior Ave. ir E. 67-tos gatvės, važiuojant U.S. 20 keliu.

Po programos, bus smagus šokių vakaras, grojant geram orkestrui. Veiks bufetas.

IŠNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ BUTAS

virš Superior Savings & Loan Assn. patalpų, East 68 ir Superior Ave. kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkoju visiems mane pasveikinusiems žodžiu, laiškais ir telegramomis mano 80 metų amžiaus minėjimo sukakties proga rugsėjo 15 d., visiems gausiai atsilankiusiems į šį minėjimą ir už gausias dovanas.

Dėkoju JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos prezidento pirmininkui Stasiui Barzdukui už akademišką mano praeito gyvenimo veiklos apibūdinimą, pasakytą minėjime.

Taip pat dėkoju prov. K. Mažonui už gražų mano veiklos farmaceutinėse ir vaistininėse organizacijose apibūdinimą, pasakytą minėjime.

Dėkoju ALT Clevelando skyriaus pirmininkui K. Žiedonui ir ALTS Clevelando skyriaus pirmininkui K. S. Karpiui už gražius pasveikinimo žodžius ir jų įteiktas dovanas.

Lygiai dėkoju LB Clevelando I Apylinkės pirmininkui F. Eidimui už gražų manęs pasveikinimą.

Nuoširdžiai dėkoju minėjimo meninės dalies dalyviams, solistei Juzė Daugėlienei ir pianistui A. Kuprevičiui už meniškai išpildytas dainas ir muzikos kūrinius.

Dėkoju Clevelando Radijo Valandėlės vedėjui Juozui Stempuziui už meniškai perskaitytą minėjimo mano brolio Antano poemą, parašytą mano gyvenimo atvaizdavimui. Dėkoju broliui Antanui už sukurta poemą.

Dėkoju mano mažiesiems anūkam Julytei Nasvytytei 6 m. ir Vytkui Smetonai 8 m., gražiai paskambinusiems po vieną muzikos kūrinių.

Dėkoju žemiau išvardintoms ponios už pyragus ir tortus padovanotus minėjimui: Birutėičių pirmininkei V. Nagevičienei, D. Augienei, A. Balačaitienei, Jonaitienei, G. Karalienei, K. Nasvytienei, R. Nasvytienei, Gr. Natkevičienei, E. Žižniauskienei.

V. Apaniui ir poniai už gausiai padovanotas gėles minėjimui.

Dėkoju "Dirvai" ir "Draugui" už paminėjimą šios sukakties proga. Prie pareiktų mano dėkojimų jungiasi ir mano žmona Juzė Kemešytė-Nasvytienė.

Visiems bet kuo prie šio minėjimo suruošimo prisidėjusiems, nuoširdus ačiū.

Su pagarba

Provizorius Steponas Nasvytis

Clevelandiečiai A. Melinauskas su žmona Viktorija, neseniai sukurę šeimą, išvyko į Havajus, kur Melinauskas turi darbo sutartį. Prieš išvykstant nusifotografavo su draugais, iš kairės: N. Jankutė, V. ir A. Melinauskai, G. Mariūnaitė, R. Minkūnas ir A. Tallat-Kelpša. V. Bacevičiaus nuotrauka

• **Jonas Brazauskas**, ilgametis SLA veikėjas ir Lietuvių Darželio pirmininkas jau ilgesnį laiką nesveikuoja. Šiomis dienomis jis buvo paguldytas į Euclid-Glenville ligoninę.

Išnuomojamas butas

Puikūs 4½ kamb. ir vonia, plus 2 rūbams sandėliukai. Pageidaujama pora ramių suaugusių. 5 minutės nuo Šv. Jurgio parapijos bažnyčios.

Teirautis 1249 E. 61 g. (107-109)

PARDUODAMAS NAMAS

Mūrinis, 4 mieg., 1 šeimai. Puikūs ir erdvūs kambariai, moderniška virtuvė ir prausykla pirmame aukšte, butas trečiame aukšte. Į pietus nuo Euclid Ave., Show High ir Christ the King parapijos rajone.

Kreiptis į

RAY BILLINGS, Realtor MU 1-4497

AR PATOGIAU GYVENTI SU ELEKTRA?

Papasakokite mums ir galėsite patekti į penkių šeimų eilę, kurių nuomonės bus spausdinamos šiame laikraštyje.

Ar mes turime papasakoti, kaip jūsų šeima džiaugiasi elektriniais reikmenimis? Jei jūsų nuomonė bus atrinkta, ji pateks į šį laikraštį, o autorius gaus dovanų West Bend "Fiesta" automatinį elektrinį kavos virduklį. Nuomonių atranka bus daroma trijų narių komisijos.

Nuomonės bus patalpintos į sekančių savaitių bėgyje. Užpildykite šį skelbimą ir siųskite į Dirvą!

Prašome užpildyti sekančius klausimus ir siųsti:

DIRVA
6907 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND, OHIO, 44103.

- (1) Šeimos dydis: Kiek vaikų:
(2) Pažymėkite vieną: vienos šeimos namas ☐ 2 šeimų ☐ butas ☐
(3) Pažymėkite elektrinius reikmenis, kuriuos naudojate ir apytikriai kiek metų:

ELEKTR. REIKMENYS (pažymėkit METŲ kuriuos) **SKAICIUS**

Elektrinė plyta		
Elektrinis džiovintuvas		
Automatinė skalb. mašina		
Šaldytuvas		
Indams plauti mašina		

(4) Pažymėkite skaičių mažųjų reikmenų, kaip pav. duonai šildytuvas, laikrodžiai, elektr. antklodė, radijo, TV, ir kt. (pažymėkite skaičių).

mažiau nei 5	
5-10	
10-15	
15-20	
virš 20	

- (5) Elektrinė reikmenė, kuria mes daugiausia džiaugiamės yra
(6) Manome, kad praktiškiausia elektrinė reikmenė yra mūsų
(7) Paskutinį kartą pirkome šią elektrinę reikmenę
(8) Mūsų nuomonė apie "Elektrinį Gyvenimą" yra būdinga todėl, kad

PAVARDĖ:

ADRESAS:

MIESTAS:

ZONA:

TELEFONAS:

PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 28 D. Šv. Jurgio parapijos salėje, koncertas - rečitalis Genovaitės Vasiliauskienės, iš Australijos. Rengia ALTS 12 skyrius. Pradžia 7:30 val. vak.

SPALIO 5-13 D. dailininko A. Galdiko paroda Čiurlionio ansamblio namuose.

SPALIO 6 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklai paremti pietūs Šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 6 D. Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai paremti pietūs Naujosios Parapijos salėje.

SPALIO 12 D. Neringos skaučių tunto tėvų komiteto rengiamas balius ir madų paroda Šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 12 D. Naujosios parapijos salėje antrasis kultūrinės tautos koncertas, tos salės pianinui įgyti. Globoja Vyčių kuopa.

SPALIO 19 D. Lithuanian Village Bendrovė rengia balių.

LAPKRIČIO 9 D. ALT Clevelando Sk. ruošiamas 1863 m. sukilimo minėjimas, Šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 23 D. Kariuomenės šventės minėjimas Šv. Jurgio parapijos salėje. Ruošia LVS Ramovė.

GRUODŽIO 29 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklos kalėdinė eglutė.

SAUSIO 5 D. Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklos kalėdinė eglutė.

SAUSIO 11 D. 1964 -- Korpl. Neo-Lithuania tradicinis balius.

VASARIO 8 D. LTM Čiurlionio Ansamblio metinis koncertas - balius Šv. Jurgio parapijos salėje.

EAST CLEVELAND-13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS EARN

4 1/2%

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30 P. M.

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE-6712 SUPERIOR AT E. 68TH

DIRVA

Nr. 108

1963 m. rugsėjo 23 d.

KAS IR KUR?

• Aldona ir Stepas Mackevičiai, Dirvos bičiuliai New Yorke, išskrido atostogų į Graikiją. Pakeliui grįždami žada sustoti Italijoje ir Prancūzijoje.

ALG. KAČANAUSKAS, Dainų šventės k-to pirm., lankėsi Wilkes Barre (Pa.) ir su vietiniais chorvedžiais aptarė Dainų šventės reikalus. Šiame pasitarime dalyvavo: "Dainos" dr-jos pirm. Kalnoskas, J. Šiaučiūnas, V. Romanas, B. Voveris, J. Stankūnas, solistai: I. Stankūnaitė ir L. Stukas ir "Garso" redaktorius M. Zužus. Pirm. Alg. Kačanauskas davė pranešimą iš Dainų šventės komiteto veiklos šią šventę ruošiant.

• Vilijampolėje yra audimo fabrikai, kuriuose darbo normos yra labai aukštos. Retas kuris darbininkų jas įstengia išdirbti. Darbininkai, kurie neišdirba nustatytų normų, gauna atlyginimą kaip mokiniai, po 36 rublius (32.40 dol.) į mėnesį.

BOSTON

• Poetas Faustas Kirša, prieš tris savaites sunkiai susirgęs, dar tebeguli Mass. General ligoninėje. Jo sveikata po truputį taisyti. Jei nebus netikėtų komplikacijų — po savaitės kitos jis bus iš ligoninės išrašytas. Tačiau kurį laiką dar turės būti gydytojo priežiūroje, tad šiuo metu sunku pasakyti, kada jis galės grįžti į Bostono kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą.

Iš XI skautų Jamboree -- Graikijoje -- lietuviai skautai prieš pasirodymą programoje: S. Gujėnas, P. Vėgneris, A. Vitkus ir akordeonistas A. Starukas, Br. Čepulevičiaus nuotrauka

• Pirmasis šio sezono kultūrinis subatvakaris ALT S-gos Bostono sk. namuose yra rengiamas rugsėjo 21 d., 7 val. 30 min. vak. Subatvakario programą atliks poetas Ant. Gustaitis. Bostono lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

• Korp! Neo-Lithuania sueiga įvyko rugsėjo 15 d. pirm. A. Svilo namuose. Iš Bostono Neolithuanijos stovykloje dalyvavo 3 seniorės, papasakojusios savo išpučius. Sudaryta veiklos, korp. metinės šventės minėjimo programa. Pareiškimai įstoti į korporaciją galima gauti pas sen. V. Rauktytę.

• Lituanistinė mokykla pradėjo savo mokslo metus su pamaldomis rugsėjo 14 d. Po to mokiniai buvo grupuojami klasėmis.

• Jūrų skautų tuntininko pareigas, išvykus Dr. V. Čepui, perėmė Povilas Jančiauskas.

Jūrų skautų Nemuno tunto vadovybė praneša, kad tėvai, norintieji savo vaikus leisti į Jūrų skautus, išteikia pareiškimą tuntininkui, 48 Stockton St., Dorchester, Mass.

• J. V. Vyt. Ulevičius paskirtas jūrų skautų Nemuno tunto ūkio reikalų vedėju.

• 1963 m. Explorer Rendezvous, amerikiečių rengiama, įvyko rugsėjo 13-15 d. Adams Pond Camp Bornstaed, N. H. Dalyvavo ir Nemuno tunto jūrų skautų valtis.

Gi rugsėjo 21-22 d. Bos-

Po pirmojo posėdžio inž. A. Nasvyčio rezidencijoje Clevelande Pasaulio Lietuvių Bendruomenės naujoji valdyba susirinkusiems laikraštininkams nušvietė ateities veiklos programą. Nuotraukoje laikraštininkai su naujos valdybos pirmininku ir nariais. Sėdi iš kairės: inž. A. Nasvytis, red. J. Čiurberkis, M. Lenkauskienė, pirm. J.J. Bachunas, St. Barzdukas, p. Gailiūšienė. Stovi: inž. V. Kamantas, V. Rociūnas, J. Virbalis, V. Brazilius, A. Mikulskis, J. Staniškis, J. Stempužis, L. Leknickas ir A. Šemeta.

ton Council rengia 1963 m. Camporee, kurį įvyks Camp Scyre. Dalyvaus ir Nemuno tunto jūrų skautų valtis.

• Juozas Vaižjurgis, jūrų pask., labai aktyviai padeda jauniems vadovams, jūrų jauniams patyrimų laipsnių programai praeiti.

• Septynios raudonos ir vienas pusraudonis iš Bostono ir apylinkių buvo išvykę šią vasarą į Lietuvą. Jos pasakoja, kaip sočiai ir linksmi gyvena žmonės Lietuvoje ir kaip visur gražiai juos priėmė. Net vienos brolis, grįžęs po 10 metų iš Sibiro, esąs bolševikų tarpe labai patenkintas. Jos dar ketina važiuoti į 1965 m. Lietuvoje ruošiamą dainų šventę. Mat, kaip atrodo gyvenimas Lietuvoje pro raudonus akinus...

• Dantų gydyt. G. Stapulionienė persikėlė — 718 Adams St., Dorchester. Priėmimo dienos ir valandos tos pačios. Naujasis telefonas — 282-8948.

• Alfonsas Mučinskas, sociologijos magistro laipsnį gavęs Bostono kolegijoje, išvyko nuolatiniam darbui į Los Angeles. Alfonsas aktyviai reiškesi studentų ir skautų organizacijoj.

• Balfo banketas įvyks spalio mėn. 6 d. Jame bus paminėta skyriaus 20 metų sukaktis. Vaisės įvyks Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Nemuno tunto stovykla prie Baltosios salos ežero, uždaryta rugpiūčio 24 d. Stovykloje daugiausia praeita buriavimo programa, kur būriniai laivai be pertraukos skrodė vandenį su jūrų skautais.

Rochesterio lietuviai pagerbė Tumą-Vaižgantą

A.L.T. S-gos Rochesterio skyrius rugsėjo mėn. 8 d. surengė Tumo-Vaižganto 30 m. mirties sukakties paminėjimą.

Trumpoj įžanginėj kalboj, kai minėjimas sutapo su tradicine rugsėjo mėn. 8 d. tautos švente, buvo prisiminta šimtmečių bėgy ir paskutiniu laiku už tautos laisvę paaukoję gyvybę tautos didvyriai susikaupto momentu.

Prof. Antanas Klimas savo turiningoj paskaitoj svarbesniais bruožais suminėjo velionies biografiją ir išsamiai pavaizdavo jo kūrybinę galią. Iškėlė Tumo nuopelnus universitete profesoriaujant ir kaip rašytojo kūrybinę galią.

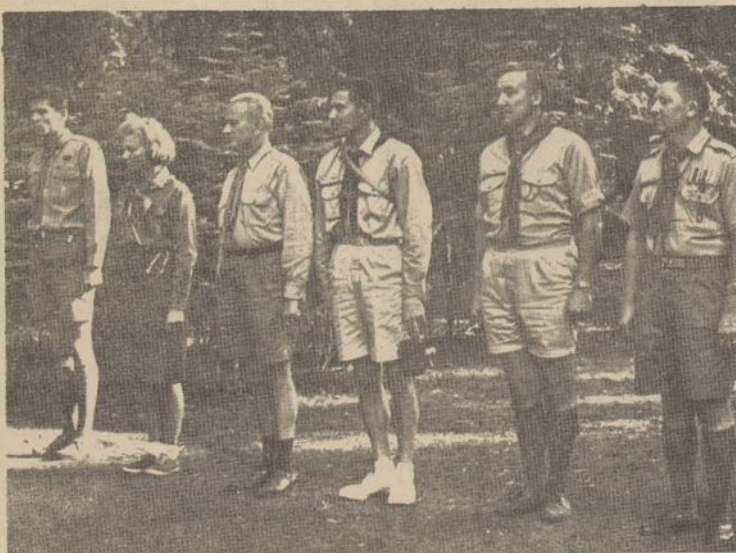
Izabelė Zmuidzinienė, rochesteriečiams jau pažįstama kaip menininkė - deklamuoja, publika žavėjo, atmintinai deklamuo-dama iš dėdės ir dėdienės Mikoliuko ir Severutės epizodą, trūkų net 20 minučių...

Koncertinę dalį atliko jaunieji šį pavasarį baigę muzikos mokyklą, Margarita Ščiukaitė ir

Raimundas Obalis. Išpildė kūrinus, Margarita: Sonatą G Major -- Mozart ir Clair de Lune --

Izabelė Žmuidzinienė, atmintinai deklamavusi Mikoliuko ir Severutės epizodą iš Tumo Dėdžių ir dėdienių.

Los Angeles skautų jubiliejinės stovyklos vadovybė. Stovi iš kairės: V. Aneliauskas, D. Gustaitė, Vl. Pažiūra, L. Grinius, K. Prišmantas ir Pakalniškis. L. Kančausko nuotrauka

Claude Debussy. Raimundas: Rhapsody G. Minor -- Brahms ir Polonaise Militaire -- Chopin. Ir abu duetai Sonata No. 1C major -- Mozart accompaniment Edward Grieg.

Raimundas Obalis išpildė koncertinę minėjimo dalį.

Obalis dar metus lankys privačią Jezuity gimnaziją, kur jis yra atleidžiamas nuo mokesčio už pažangą mokslą ir taip pat tęs mokslą muzikos mokykloje, kur irgi atleidžiamas nuo mokesčio. Jis rochesteriečiams jau senai žinomas kaip talkininkas, kur tik reikia pagalbos su pianu.

Margarita Ščiukaitė išpildė koncertinę minėjimo dalį.

M. Ščiukaitė žengė pirmuosius žingsnius į lietuvišką viešumą ir visuomenę ją sutiko su maloniais jausmais, kaip naują menininkę - talkininkę. Ji taip pat žada tęsti mokslą muzikos srityje iki šiol ir jai mokykla teikė dalinį nuo mokesčio atleidimą. Jiems abiem mūsų nuoširdūs linkėjimai, sėkmės!

Programos dalyviai apdovano-ti gėlėmis. Programą pravedė Jonas Pupininkas, maloniais žodžiais pristatydamas ir padėkodamas programos išpildytojams.

Visais programos išpildytojais publika liko didžiai sužavėta.

A.J.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LIETUVIŲ LIAUDIES ŠOKIAI -- Jokubo J. Stuko išleista nauja plokštelė, kurioje telpa net 14 šokių: Aštuonytis, Landutė, Lenciūgelis, Sukčius, Linėlis, Jėvoro Tiltas, Klumpakojis, Kalvelis, Sadutė, Žiogelis, Vakarūškos, Audejėlė, Mikita ir Suktinis. Įdainavo bei įgrojo liaudies instrumentais: Švedo Ansamblis ir New Yorko Aitvarų Kvartetas, vadovaujant Algirdui Kačanauskui.

Plokštelė išleido nauja bendrovė New Yorke. Plokštelės išleidime J. Stukui talkino Jadvyga Matulaitienė, New Yorko Tautinių Šokių Grupės vedėja, kuri norėjo, kad tiktų šokėjų grupėms, kurios neturi nuolatinio akompaniatoriaus.

Plokštelės kaina rinkoje \$4.00 ir persiuntimas (JAV 50 cent. ir Kanadą 1 dol.)

Užsakymus siųskite: J. J. Stukui, 1264 White St., Hillside, N.J.

SUTEMOS, Janinos Nartnės dienoraštiniai posmai, išleisti autorės, prof. K. Pakšto 3 metų mirties sukakties paminėti. 48 psl. Kaina nepažymėta. Galima įsigyti pas autorę -- 3338 S.W. 25 St., Miami, Florida

Mūsų mielum ilgamečiui choristui

PRANUI ŠIMKUI

ir šeimai, mylimam tėveliui mirus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Bostono Liet. Mišrus Choras

Los Angeles lietuviai skautai su vadovais jubiliejinėje stovykloje Kalifornijos kalnuose. L. Kančausko nuotrauka

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ!